

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN-2019-187

14.3.2019

Lloyds of London (MS Amlin Syndicate 2001)

Lystbåt/fiskebåt

Synkeskade – skjult handlingsklausul – gradvis forringelse?

Den 22.10.17 sank sikredes båt mens den lå fortøyd. Båten var observert av vakter i båthavnen kl. 04.00 natt til 22.10.17, da ble det ikke observert noe unormalt. Ca. kl. 12.00 fikk sikrede beskjed om at båten hadde sunket. Takstmannen konkluderte med at vannfylling hadde skjedd ut fra to årsaker, dels ved at eksosrør gjennom hekk var kraftig korrodert og dermed utett, og dels ved at et eksosrør som var demontert fra motoren og hengt opp, på et tidspunkt hadde falt ned i bunn av båten slik at vann har kommet inn i båten via eksosrøret. Selskapet avslo å dekke skaden under henvisning til unntak for skade som skyldtes slitasje, gradvis forringelse og mangel på nødvendig vedlikehold. Videre avslo selskapet dekning under henvisning til unntak for tap, skade eller omkostninger påført som følge av manglende eller redusert sjødyktighet som er forårsaket av sikredes handling eller unnlatelse. Nemnda kom til at skaden var dekket.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning for skade på båt.

Sikrede har forsikring som omfatter:

5.2 Kasko

Når det fremgår av forsikringsbeviset at denne dekningen er inkludert, omfatter forsikringen i tillegg til dekningene under punkt 5.1.:

Alle ytre farer som fører til tilfeldig og plutselig fysisk tap av eller skade på båten og det utstyr som fremgår av forsikringsbeviset.

Forsikringsavtalen unntar bl.a. følgende skader:

5.3 Hvilke skader som ikke omfattes

A. Tap, skade ansvar eller omkostninger påført med vilje eller med sikredes tillatelse, eller som følge av manglende eller redusert sjødyktighet som er forårsaket av sikredes handling eller unnlatelse, ref. FAL §§ 4-9 og 4-11.

...

F. Tap skade eller omkostninger som er forårsaket av slitasje, gradvis forringelse, mangel på nødvendig vedlikehold, mekaniske feil, forvitring, samt skader forårsaket av insekter, skadedyr, fuktighet eller marine organismer.

...

Sikredes båt sank 22.10.17 mens den lå fortøyd i hjemmehavn. Sikrede har forklart at han sist så til båten 16. el. 17.10., og at alt da var normalt. Det ligger ca. 250 båter i båthavnen, og det er organisert vakthold og oppsyn ved at Securitas to ganger i døgnet sjekker området og inspiserer kaiene. Securitas gikk en runde på kaien ca. kl. 04.00 natt til søndag 22.10. uten at det ble

rapportert om problemer, men båten ble observert sunket ca. kl. 12.00 søndag formiddag. Sikrede fikk beskjed om dette.

Båten ble totalskadet som følge av synkningen, men ble senere berget og satt på land.

Sikrede meldte skaden til selskapet 24.10.17.

Takstmann H. besiktiget båten og skrev rapport i saken datert 28.3.18 med følgende kommentar om skadeårsak:

Vår vurdering er at vannfylling er skjedd ut fra to årsaker.

1) Eksosrør gjennom hekk har vært utett og er kraftig korrodert, som følge av manglende vedlikehold, og vann har trengt inn i båten via dette.

2) Vann har i tillegg kommet inn gjennom eksoslanger mv. som følge av at disse har vært demontert fra motoren.

Ut over dette vurderer vi at båten ikke har vært sjødyktig.

Takstmannen konkluderte med at det har vært lekkasje over lang tid som følge av korrugert skroggjennomføring for eksosslange i båten akterspeil.

Sikrede har opplyst at eksosrøret var koblet fra motoren på grunn av reparasjonsarbeid. Røret var midlertid hengt opp i et innvendig nivå i båten godt over vannlinjen, for å unngå vanninntrengning gjennom denne.

På et tidspunkt har røret løsnet fra opphenget og falt ned i bunnen av båten. Det har imidlertid ikke latt seg gjøre å si noe sikkert om hvorvidt opphengning av eksosrøret har sviktet slik at røret falt ned innledningsvis i skadeforløpet eller om røret falt ned senere.

Selskapet uttaler følgende om skadeårsaken:

Det er ikke funnet andre mulige årsaker til synkeskaden enn vanninntrengning via eksosrøret.

Selskapet avsto i brev datert 12.12.17 å dekke skaden under henvisning til at den skyldes slitasje, gradvis forringelse og mangel på nødvendig vedlikehold.

Ifølge selskapet rammes skaden av det objektive unntaket i vilkårenes pkt. 5.3 F. I denne forbindelse uttaler selskapet:

Det er et objektivt unntak i vilkårenes pkt. 5.3.F for *Tap, skade eller omkostninger som er forårsaket av slitasje, gradvis forringelse, mangel på nødvendig vedlikehold, ...*. Med henvisning til det som er sagt om skadeårsaken over, i avsnitt a og c, anser vi det dokumentert at skaden skyldes vanninntrengning grunnet korrosjon i eksosrør ved hekk/akterspeil. Korrosjon er en form for gradvis forringelse. I dette tilfellet er det åpenbare ytre tegn på korrosjon og lekkasje som ved normalt ettersyn skulle ha blitt oppdaget og ført til utskiftning av de aktuelle delene. Dette som et ledd i nødvendig vedlikehold.

Takstmannen har reagert på at båten er generelt svært dårlig vedlikeholdt og påpeker uttrykkelig at årsaken til at eksosrøret har vært utett og kraftig korrodert er manglende vedlikehold. **Vi konkluderer med at skaden skyldes gradvis forringelse og mangel på nødvendig vedlikehold. Den er derfor unntatt fra dekning etter pkt 5.3.F.**

Selskapet legger også til grunn at skaden omfattes av vilkårenes unntak pkt. 5.3 A, som unntar:

Tap, skade, ansvar eller omkostninger påført ... som følge av manglende eller redusert sjødyktighet som er forårsaket av sikredes handling eller unnlatelse.

Selskapet begrunner standpunktet med at båten ikke var sjødyktig på skadetidspunktet, og at sikrede ved sine handlinger har utvist grov uaktsomhet, jf. fal. §§ 4-9 og 4-11.

Sikrede krever dekning for skaden og anfører at skaden er omfattet av båten kaskoforsikring.

Sikrede bestrider takstmannens konklusjon om at lekkasje har oppstått gjennom korrodert eksosrør/utett skroggjennomføring. Båten ble etter kort tid ble satt på sjøen igjen, uten at eksosrøret har vært reparert. Båten tar ikke inn vann gjennom eksosrøret. Eksosrøret er det samme, har ikke vært reparert og har ikke sluppet inn vann.

Sikrede anfører videre at eksosslangen var koblet fra motoren og hengt opp forsvarlig og vesentlig høyere enn normal tilkobling. Fra sikredes side fremholdes at dette er normal rutine ved slike reparasjonsarbeider mens båten ligger på sjøen.

Under henvisning til takstmannens kommentar om sjøgang i havnen så anfører sikrede at havnen ligger innelukket og i liten grad blir påvirket av vind og vær.

Selskapet avviser ansvar og anfører at skaden er unntatt i vilkårenes pkt. 5.3.F og 5.3.A.

Selskapet anfører at skaden skyldes gradvis forringelse og mangel på nødvendig vedlikehold og derfor er unntatt etter vilkårenes pkt. 5.3.F. Vilka'renes pkt. 5.3.F inneholder et objektivi unntak for alle skader som skyldes korrosjon (gradvis forringelse) og kommer til anvendelse uavhengig av om sikrede har utført nødvendig vedlikehold eller ikke.

Selskapet anfører videre at skaden er unntatt pga. manglende sjødyktighet, jf. vilkårenes pkt. 5.3.A. Båten var ikke sjødyktig på skadetidspunktet, og dette skyldes at forsikringstaker ved sine handlinger/unnlater har utvist grov uaktsomhet, ref. forsikringsavtaleloven §§ 4-9 og 4-11.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er ansvarlig for skade på båt.

Sikredes kaskoforsikring omfatter:

Alle ytre farer som fører til tilfeldig og plutselig fysisk tap av eller skade på båten og det utstyr som fremgår av forsikringsbeviset.

Forsikringsavtalen har unntak for:

5.3 Hvilke skader som ikke omfattes

A. Tap, skade ansvar eller omkostninger påført med vilje eller med sikredes tillatelse, eller som følge av manglende eller redusert sjødyktighet som er forårsaket av sikredes handling eller unnlattelse, ref. FAL §§ 4-9 og 4-11.

...

F. Tap skade eller omkostninger som er forårsaket av slitasje, gradvis forringelse, mangel på nødvendig vedlikehold, mekaniske feil, forvitring, samt skader forårsaket av insekter, skadedyr, fuktighet eller marine organismer.

...

Nemnda forstår selskapet slik at det ikke er bestridt at selve synkingen inntraff plutselig, men at det hevder at skaden skyldes gradvis forringelse, mangel på nødvendig vedlikehold og mangelfull sjødyktighet. Unntaket for mangelfull sjødyktighet er knyttet til fal. § 4-9 og § 4-11, hvor selskapet har plikt til å reklamere etter § 4-14. Det er ikke gjort i dette tilfellet, og dette unntaket kan derfor ikke påberopes.

Et objektivi unntak for manglende vedlikehold er i strid med fal. § 1-3 (e) nr. 3 om at påbud knyttet til "vedlikehold" regnes som en sikkerhetsforskrift og må utformes med hjemmel i fal. § 4-8. Denne bestemmelsen kan derfor heller ikke påberopes. Spørsmålet er derfor om skaden skyldes "gradvis forringelse".

I takstrapporten omtales skadeårsaken slik:

Vår vurdering er at vannfylling er skjedd ut fra to årsaker.

1) Eksosrør gjennom hekk har vært utett og er kraftig korrodert, som følge av manglende vedlikehold, og vann har trengt inn i båten via dette.

2) Vann har i tillegg kommet inn gjennom eksoslanger mv. som følge av at disse har vært demontert fra motoren.

Ut over dette vurderer vi at båten ikke har vært sjødyktig.

Takstmannen viser til bilder av "korrugert skroggjennomføring for eksoslange" og sier at man kan se "at der har vært lekkasje over lang tid". Nemnda forstår dette slik at båten har vært utsatt for lekkasje over tid pga. manglende vedlikehold og vanninntrengning gjennom slanger som har vært demontert. Korrosjon er en prosess som foregår over tid og må regnes som "gradvis forringelse". Selv om selskapet ikke kan påberope seg manglende vedlikehold, er det et selvstendig unntak for "gradvis forringelse" som må slå gjennom også om slik gradvis forringelse er en følge av dårlig vedlikehold.

Rapporten sier at skaden "er skjedd ut fra to årsaker". Det er uklart for nemnda om disse har samvirket til skaden eller om hver årsak ville vært tilstrekkelig alene. Hvis vanntilførselen gjennom eksoslanger mv. som var demontert var tilstrekkelig til at båten sank, skal denne tillegges avgjørende betydning selv om båten på sikt også ville ha sunket pga. vann gjennom det korroderte eksosrøret, jf. Brækhus og Rein, Håndbok i kaskoforsikring, 1993, s. 288. Hvis det dreier seg om samvirkende skadeårsaker tar man ved all risk forsikring utgangspunkt i den såkalte "hovedårsakslæren" og legger vekt på hvilken årsak som er den dominerende i hendelsesforløpet, se Wilhelmsen, Årsaksprinsipper og tolkningsprinsipper i forsikringsretten, TfE 2011 nr. 4 s. 238-239. Nemnda kan ikke se at forholdet mellom årsakene er nærmere belyst i taksten utover en kommentar om at lekkasjen gjennom "korrugert skroggjennomføring" vurderes å ha "økt under uværet". Selskapet har bevisbyrden for at unntaket for gradvis forringelse kommer til anvendelse, og nemnda kan ikke se at dette er dokumentert i denne saken.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Sikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Vibeke Stiansen (selskapsrepresentant), Hanne Kvalshaug (selskapsrepresentant), Hege Sundby (forbrukerrepresentant) og Gyrid Giæver (forbrukerrepresentant).